

Länsstyrelsen
Värmland

Värmländska byggnadsminnen

Ve kronofogdegård

Kommun:	Karlstad
Socken:	Väse
Funktion:	Privatbostad
Tillgänglighet:	Gården är inte öppen för besökare.

Beskrivning

Norr om Väse kyrka intill sjön Panken vid gamla landsvägen mellan Karlstad och Kristinehamn ligger Ve kronofogdegård. De faluröda byggnaderna, med manbyggnaden i fonden, är placerade kring en gårdsplan omgiven av stora träd. Denna välbevarade representant för boställsförordningarna ligger inom ett riksintresseområde för kulturminnesvården, och i dess närhet finns ett järnåldersgravfält och en runsten. Ve omnämns redan 1497 i ett pergamentbrev och anses vara det äldsta hemmanet i trakten. Ett gästgiveri och skjutsställe lär ha uppförts vid platsen på 1680-talet. Gårdens nuvarande utförande härrör dock från 1700-talets slut. Då fungerade den som boställe åt fogdarna, och gjorde så fram till 1870-talet.

Mangårdsbyggnaden är timrad i två våningar och klädd med rödfärgad lockpanel. Taket har fyrkantsskiffer som är lagt på diagonalen och två skorstenar klädda med kalkstenshällar. Fyra fönsteraxlar och en centralt placerad entré ger symmetri åt den ståtliga byggnadens fasad. På västra gaveln finns en senare tillbyggd kökskvist. Interiört har byggnaden en sexdelad plan. Några kakelugnar i ljusgul färg från 1800-talets mitt finns bevarade.

Väster om manbyggnaden ligger två bostadsflyglar, där den inre uppskattas vara uppförd under 1800-talets första hälft. Den yttre bostadsflygeln uppfördes 1974 med timmer från en byggnad på Kanikenäset i Karlstad. Den ersatte då ett alltför förfallet uthus som inrymde drängstuga, tvättstuga, snickarverkstad och avträde. 1998 byggdes flygeln till och fick proportioner som bättre motsvarade det tidigare rivna huset. Mellan de båda flyglarna har det också funnits en så kallad dagkarlstuga med två kammare. I öster ligger en uthuslänga som från början var två separata bodar vilka innehöll vagnslider respektive redskapsbod. I slutet av 1800-talet byggdes de ihop med en snickarbod på mitten. Uthusens mångåstak var ursprungligen täckt av näver och torv, men har idag i likhet med flyglarna belagts med tegel.

Skyddets omfattning i sammandrag

Skyddsföreskrifterna omfattar gårdens samtliga byggnader, exteriört såväl som interiör samt ett avgränsat område kring bebyggelsen där inga väsentliga förändringar får ske.

För fullständig skyddsföreskrifter, kontakta Länsstyrelsen.

Lästips

- Karlsson, *K J, Väse socken i forntid och nutid : bidrag till socknens historia*, Karlstad 1958.

Ändringsinformation

Datum: Kommentar:

2007-11-09   Första versionen - huvuddelen av informationen hämtad från tidigare byggnadsminnesbeskrivningar.